

Taskutieto teatterista 2009

TEATTERIN TIEDOTUSKESKUS RY
FINNISH THEATRE INFORMATION CENTRE
MERITULLINKATU 33 A, FIN-00170 HELSINKI, FINLAND
fax: (0)9-2511 2125, puh. tel. (0)9-2511 2123, 2511 2121
e-mail: tinfo@teatteri.org Internet <http://www.teatteri.org>

Suomalainen teatterikenttä

Teatterilla on merkittävä asema maamme kulttuurin kentässä. Suomessa on koko maan kattava laaja teatteriverkosto, jonka keskeisinä rahoittajina ovat kotikunta ja valtio. Julkisen tuen piirissä on toistasataa teatteri- ja tanssiryhmää. Parhaiten tuettuja ovat Suomen Kansallisoopperan ja Suomen Kansallisteatterin ohella ne 56 teatteria, ns. vos-teatterit, jotka saavat rahoituksensa osana kuntien valtionosuusjärjestelmää vuonna 1993 voimaan tulleen teatteri- ja orkesterilain perusteella. Näistä 41 on suomenkielisiä ja viisi ruotsinkielisiä puheteattereita sekä kymmenen tanssiteatteria. Vuoden 2010 alusta rahoituslain piiriin kuuluu 57 teatteria.

Teatterilain ulkopuolelle on jäänyt kasvava joukko teatteri- ja tanssiryhmiä, joista valtion toiminta-avustusta vuonna 2009 sai 29 teatteriryhmää ja 12 tanssiteatteria toiminta- tai ensembledukea. Moninkertainen määrä muita ryhmiä – yhden hengen kiertäviä nukketeattereita, ravintolateattereita, performanssiryhmiä, ym. - sinnittelee projektiavustusten ja omien tulojen turvin. Avuksi ovat tulleet myös sateenvarjo-organisaatiot.

Ammattiteatterin rinnalla harrastajatoiminta on edelleen vireää. Osa harrastajateattereista toimii ammattijohtoisesti ja tekee yhteistyötä ammattilaisten kanssa. Yhteistyö on vilkasta etenkin kesäteatteritoiminnassa ja alueoopperoiden produktioissa. Harrastajateatteritilastoon vuodelta 2009 antoi tietonsa 400 teatteria, joilla esityksiä oli yhteensä 7424 ja niissä katsojia 854.796.

Paljonko teatterit keräävät katsojia?

Suomen kaikissa ammattiteattereissa kävi yhteensä lähes 4 miljoonaa katsojaa vuonna 2009. Näistä puheteatteriesitykset keräsivät 3 miljoonaa katsojaa eli 76 %. Lukuun sisältyvät myös kesäteattereiden katsojat, joita oli 423.000. Tanssiteattereiden esityksissä katsojia oli 459.000 eli 12 %, oopperaesityksissä 202.000 eli 5 % ja sirkuksissa 312.000 eli 8 % katsojista. Luvuissa ovat mukana rahoituslain piiriin kuuluvien teattereiden, Kansallisteatterin ja Kansallisoopperan lisäksi muut ammatilliset teatteri-, tanssi- ja sirkusryhmät, kesäteatterit ja alueoopperat.

Kuinka monta näytäntöä teattereissa on?

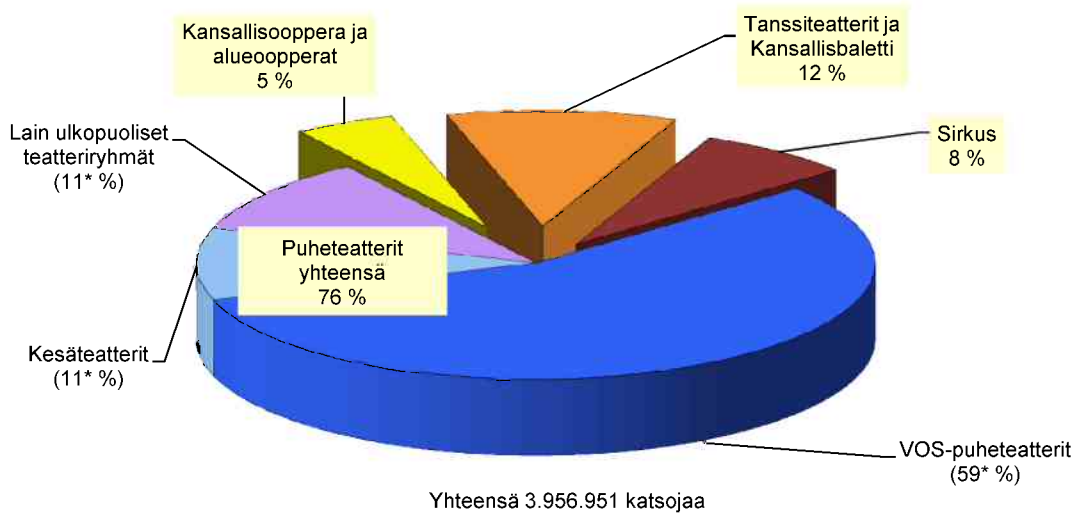
Vuonna 2009 Suomen ammattiteattereissa oli 20.500 näytäntöä. Näistä puheteatteriesityksiä oli 16.600 kappaletta eli 81 %, tanssiteatteriesityksiä oli 2740 eli 13 %, oopperoita 334 eli 2 % ja sirkusesityksiä 880 eli 4 %. Luvuissa ovat mukana rahoituslain piiriin kuuluvien teattereiden, Kansallisteatterin ja Kansallisoopperan lisäksi muut ammatilliset teatteri-, sirkus- ja tanssiryhmät, kesäteatterit ja alueoopperat.

Kuinka paljon teattereissa on ensi-iltoja ja kantaesityksiä?

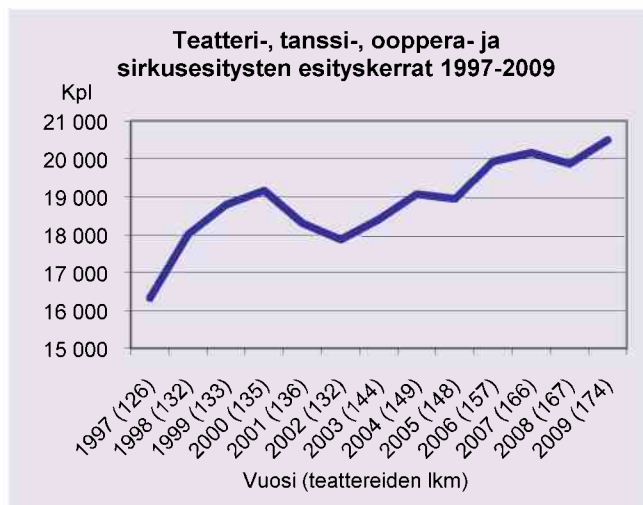
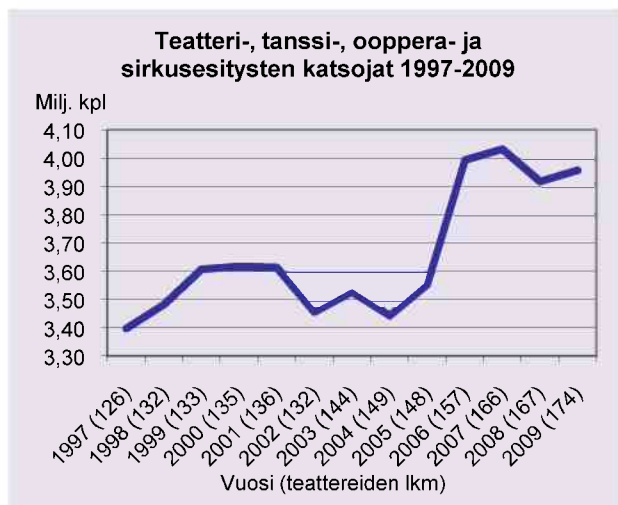
Teatterilain piiriin kuuluvissa puhe- ja tanssiteattereissa sekä Suomen Kansallisteatterissa tuotettiin näytäntökaudella 2009/10 yhteensä 341 ensi-iltaa. Suuret ja keskisuuret teatterit tuottivat ensi-illoista 72 %, pienteatterit ja ryhmät 15 % ja tanssiteatterit 13 %.

Teatterilain piiriin kuuluvissa puheteattereissa sekä Suomen Kansallisteatterissa tuotettiin näytäntökaudella 2009/10 yhteensä 114 kantaesitystä. Vaikka määrällisesti suuret ja keskisuuret teatterit tuottivat enemmän kantaesityksiä kuin ryhmät ja pienteatterit, prosentuaalisesti nämä tuottivat kuitenkin enemmän kantaesityksiä laskettuna ensi-illoista. Tanssiteatterien ensi-illat ovat lähes sataprosenttisesti myös kantaesityksiä.

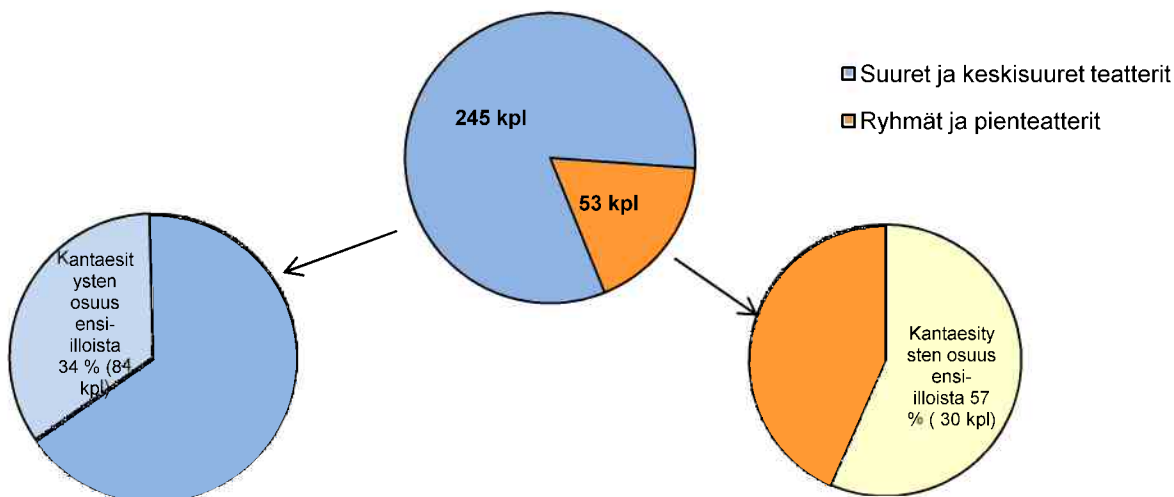
Kokonaiskatsojat puheteattereissa, tanssiteattereissa, sirkuksissa ja oopperoissa 2009

* Sisältää muiden puheteattereiden kanssa päällekkäisiä esityksiä

Ensi-iltojen määrä ja kantaesitysten osuus vos-puheteattereissa ja Kansallisteatterissa näytäntökaudella 2009/2010

Minkälaista ohjelmistoa teattereissa esitetään?

Ohjelmistotilastoihin on koottu tiedot lain piiriin kuuluvien puheteattereiden ja Suomen Kansallisteatterin omista esityksistä ja niihin myydyistä lipuista. Näin ollen ilmaisliput, vierailuesitykset, tanssiteattereiden tai Suomen Kansallisoopperan esitykset eivät näy näissä luvuissa. Esityksistä 27 % on lasten- ja nuortennäytelmiä sekä nukketeatteria, jotka kuitenkin pienten näyttämöiden teatterina keräävät alle viidenneksen katsojista. Musiikkiteatteriesitykset tehdään suurille näyttämöille, siten 14 % esityksistä saa 25 % katsojista. Puhenäytelmien osuus esityskerroista on 48 % ja myydyistä lipuista 49 %.

Kuinka suuret osuudet ohjelmistosta ovat kotimaista ja ulkomaista?

Näytäntökaudella 2009/10 rahoituslain piiriin kuuluvissa teattereissa sekä Suomen Kansallisteatterissa esitettiin yhteensä 195 kotimaista näytelmää. Ulkomaalaisten kirjailijoiden näytelmiä esitettiin 137 kappaletta ja muita ohjelmia kuten runoiltoja ja muita koosteita oli ohjelmistoissa 69 kpl.

Mistä rahat tulevat?

Teatterit eivät tulisi toimeen ilman julkista tukea. Lain piiriin kuuluvien teattereiden tärkein tukija on kotikunta (39 %), valtionosuus (32 %) ja oma rahoitusosuus (29 %) ovat lähes samansuuruisia. Teatterikohtaiset erot ovat kuitenkin hyvin suuria – ryhmät ja pienteatterit hankkivat pääsylipputulona ja muuna omana tulona keskimäärin 48 %, kunnan ja valtion tuet ovat 20-32 %. Kansallisena päänäyttämönä Suomen Kansallisteatteri saa valtiolta valtaosan tuloistaan (77 %) ja kunnalta vain taskurahoja (1 %). Omien tulojen osuus on 22 %. Suomen Kansallisooppera on ainoa taidelaitos, jonka rahoituksesta vastaavat valtion (69 %) ohella pääkaupunkiseudun kunnat yhdessä (10 %). Oopperankin omien tulojen osuus on noin viidennes (21 %).

Mihin rahat menevät?

Teatteri on erittäin työvoimavaltainen ala ja siten ylivoimaisesti suurin menoerä teattereille ovat henkilöstökustannukset. Teatterilain piiriin kuuluvissa teattereissa sekä Suomen Kansallisteatterissa ja Suomen Kansallisoopperassa henkilöstön osuus menoista on 69 %. Keskimäärin edellä mainitut teatterit käyttävät muihin toimintamenoihin 18 % ja kiinteistön ylläpitoon 13 % menoistaan. Kiinteistökustannukset vaihtelevat voimakkaasti teattereittain, vaihteluväli on 1-28 %.

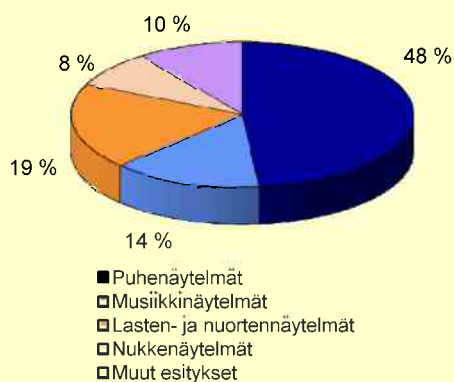
Kuinka paljon teattereissa työskentelee ihmisiä?

Henkilöstöä koskevat tilastot perustuvat henkilötyövuosiin. Vuonna 2009 tilastoiduissa teattereissa ja Oopperassa tehtiin työtä 3667 henkilötyövuoden edestä. Ooppera on maan suurin teatteri 659 henkilötyövuodellaan. Muiden teattereiden henkilövuosien määrä oli 3008, josta vakinaisten henkilötyövuosia 2079 ja tilapäisten 929. Jos tarkastellaan vain vakinaisia henkilötyövuosia, teknisten ammattiryhmä on hieman suurempi kuin taiteellisten. Kun mukaan otetaan tilapäiset henkilötyövuodet, nousee suurimmaksi ryhmäksi taiteellinen henkilöstö (48 %), teknisen osuus jää 35 %:iin, hallinnollista on 14 % sekä johtoa 3 %. Vakinaisten näyttelijöiden määrä oli 520 henkilötyövuotta. Vierailijatehtäviä tarjottiin 1004 näyttelijälle – ohjaajat, skenografit, ääni- ja valosuunnittelijat, tanssijat ja muusikot mukaan lukien vierailutehtävien määrä oli 2272 tehtävää.

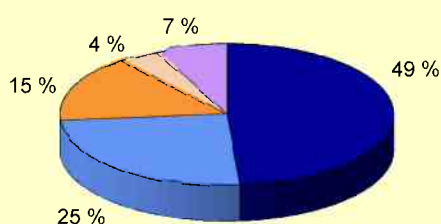
Mistä rahat ja ohjelmisto lain ulkopuolisille ryhmille?

Rahoituslain ulkopuolella toimivien ryhmien rahoitus ja ohjelmisto poikkeavat voimakkaasti lain piirissä olevien tilanteesta. Pääsylipputulot on tärkein tulonlähde. Kunta on valtiota vähäisempi tukija ja ns. projektiavustuksilla on suuri merkitys ryhmien taloudessa. Kantaesitysten osuus ensi-illoista on suurempi. Ohjelmiston suurin ryhmä on ns. 'muut esitykset', joka pitää sisällään poikkitaiteellisia koosteita, sirkusta, performanssia, improvisaatiota jne.

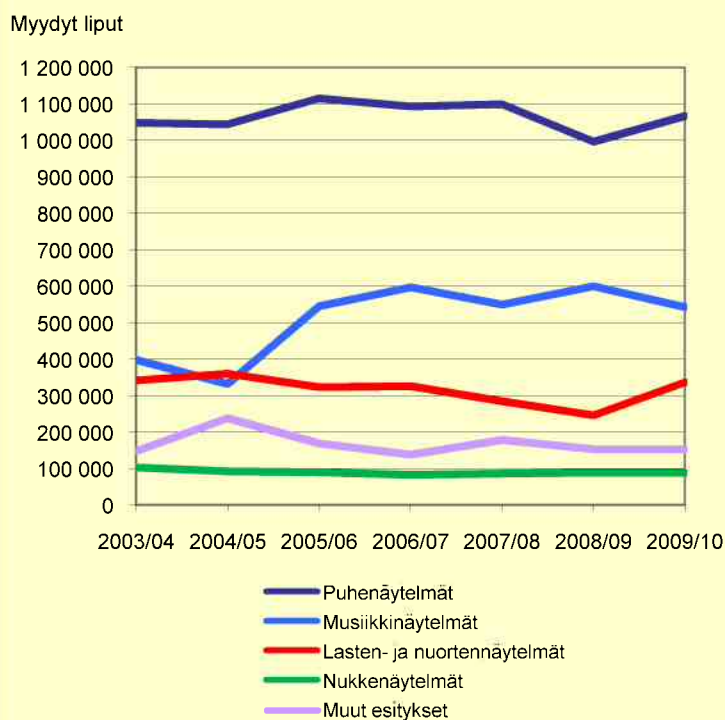
**Esityskertojen osuudet
näytelmälajeittain 2009/2010 vos-
puheteattereissa ja Kansallisteatterissa**

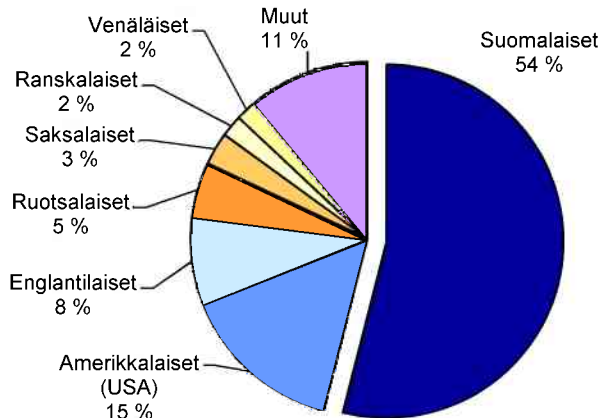
**Myytyjen lippujen osuudet
näytelmälajeittain 2009/2010 vos-
puheteattereissa ja Kansallisteatterissa**

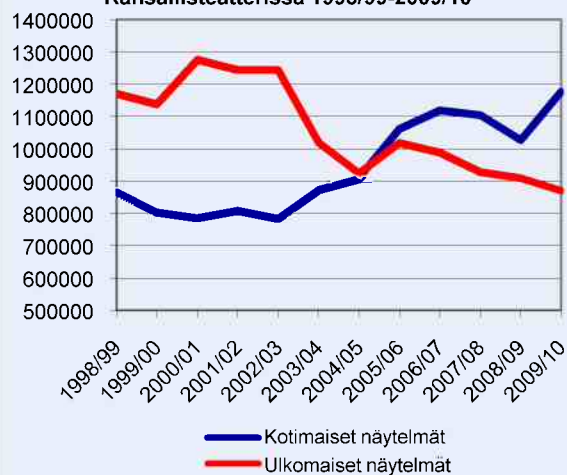
**Myydyt liput näytelmälajeittain vos-
puheteattereissa ja Kansallisteatterissa 2003-2010**

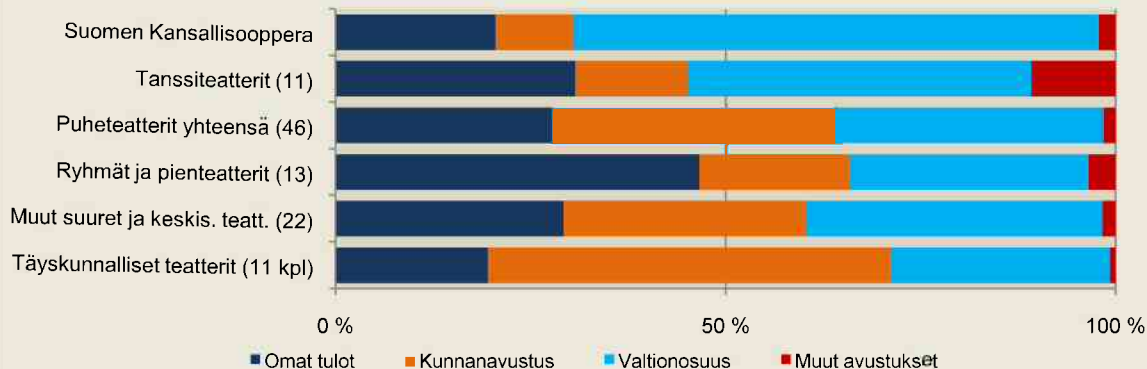
**Myytyjen lippujen prosentuaaliset osuudet
kansallisuuksittain vos-puheteattereissa ja
Kansallisteatterissa 2009/2010**

**Kotimaisten ja ulkomaisten näytelmien
myytyt liput vos-puheteattereissa ja
Kansallisteatterissa 1998/99-2009/10**

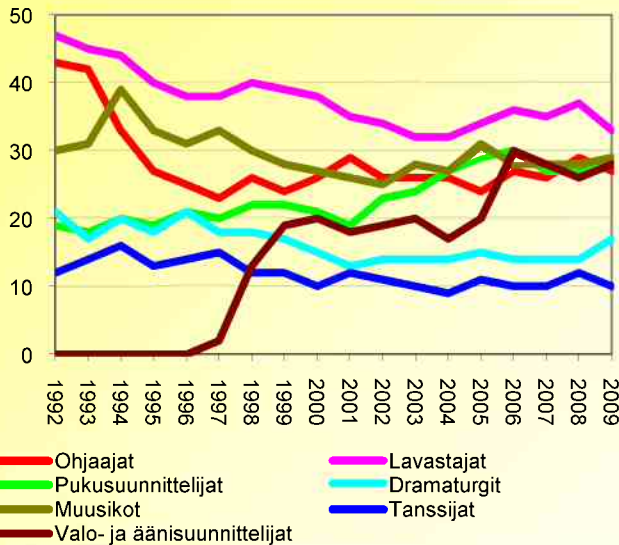

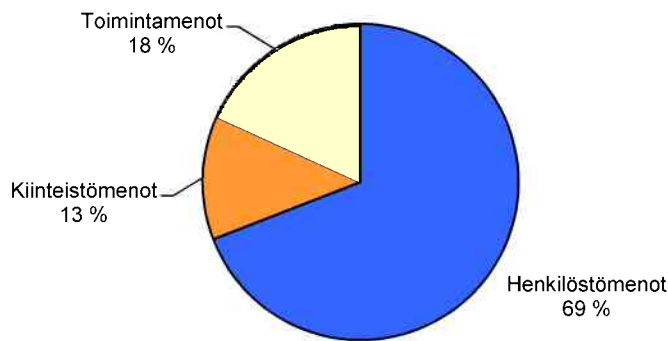
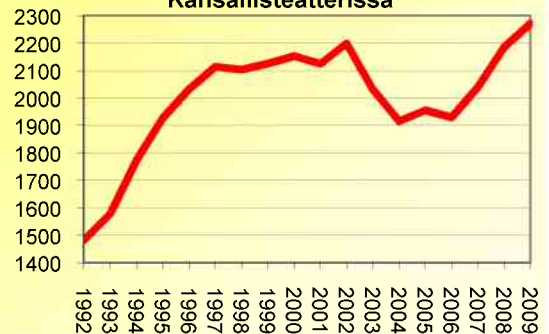
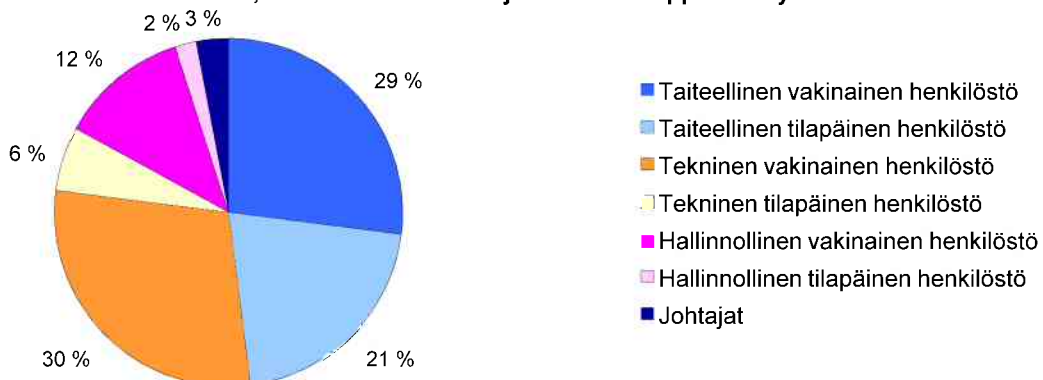
**Rahoituslain piiriin kuuluvien teattereiden sekä Kansallisoopperan ja
Kansallisoopperan tulojen jakauma 2009**

Tulot teatterityypeittäin vos-teattereissa, Kansallisteatterissa ja Kansallisoopperassa 2009

	Pääsylipputulot	Muut tulot	Valtionosuus	Kunnanavustus ja vuokra-avustus	Muut avustukset
	Milj.€	Milj.€	Milj.€	Milj.€	Milj.€
Täyskunnalliset teatterit (11 kpl)	8,5	1,1	13,8	25,5	0,4
Muut suuret ja keskisuuret teatterit (22)	25,8	3,4	38,0	30,9	1,7
Ryhvät ja pienteatterit (13)	5,2	1,4	4,3	2,7	0,5
Puheteatterit yhteensä (46)	39,5	5,9	56,1	59,1	2,6
Tanssiteatterit (11)	1,5	0,6	3,0	1,0	0,7
Suomen Kansallisooppera	7,4	2,9	34,0	5,0	1,1
Yhteensä (58)	48,4	9,4	93,2	65,1	4,5

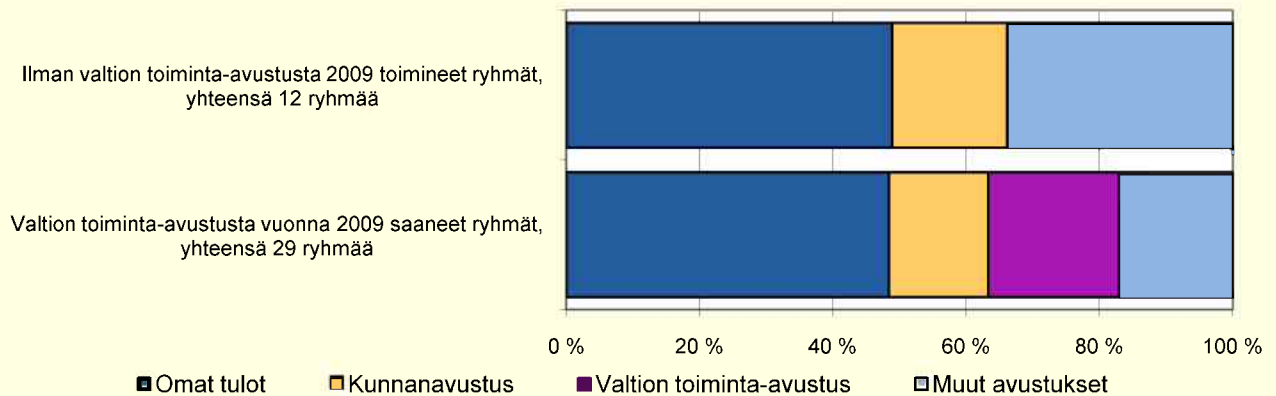
Vakinaisen taiteellisen henkilöstön henkilötyövuodet vos-puheteattereissa ja Kansallisteatterissa 1992-2009

Näyttelijöiden vakinaiset henkilötyövuodet vos-puheteattereissa ja Kansallisteatterissa 1992-2009

Menojen prosentuaalinen jakautuma vos-teattereissa, Kansallisteatterissa ja Kansallisoopperassa 2009

Taiteelliset vierailijatehtävät 1992-2009 vos-puheteattereissa ja Kansallisteatterissa

Henkilötyövuosien jakautuma henkilöstöryhmiin ja tilapäisen henkilöstön osuus vos-teattereissa, Kansallisteatterissa ja Kansallisoopperassa yhteensä 2009

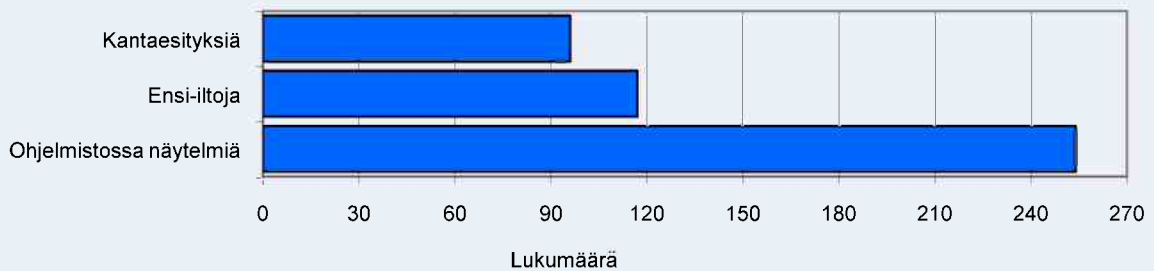
Rahoituslain ulkopuolella olevien teatteriryhmien tulot 2009

	Omat tulot	Kunnanavustus ja vuokra-avustus	Valtion toiminta-avustus	Muut avustukset
	Milj. €	Milj. €	Milj. €	Milj. €
Valtion toiminta-avustusta vuonna 2009 saaneet ryhmät, yhteensä 29 ryhmää	3,51	1,08	1,42	1,24
Ilman valtion toiminta-avustusta 2009 toimineet ryhmät, yhteensä 12 ryhmää	0,19	0,07	0,00	0,13

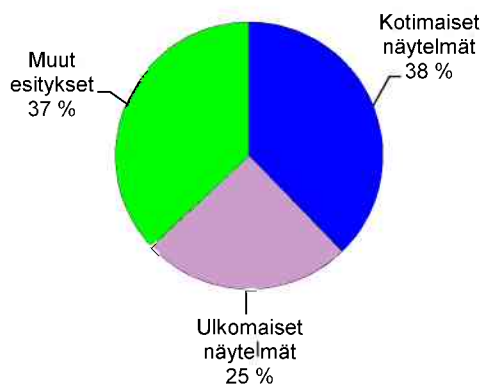
Rahoituslain ulkopuolella olevien teatteriryhmien tulojen jakauma 2009

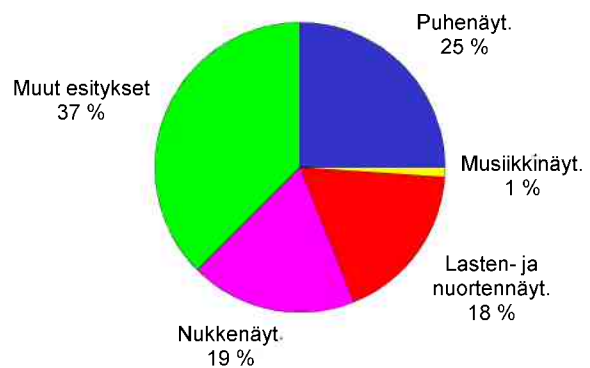
Rahoituslain ulkopuolella olevien teatteriryhmien ensi-iltojen ja kantaesitysten määrä ohjelmistossa näytäntökaudella 2008/2009

Kotimaisiin ja ulkomaisiin näytelmiin myytyjen lippujen jakautuma näytäntökaudella 2008/2009 rahoituslain ulkopuolisissa ryhmissä

Rahoituslain ulkopuolisten ryhmien myytyjen lippujen osuudet näytelmälajeittain näytäntökaudella 2008/2009

TINFO edistää teatterin yhteiskunnallista asemaa ja toimintaedellytyksiä, huolehtii alan tiedottamisesta ja tilastoinnista.

TINFO palvelee alan taiteilijoita ja yhteisöjä, kulttuuripolitiikan toimijoita, päättäjiä sekä tiedotusvälineitä.

TINFO luo yhteistyöverkostoja eri tahojen kanssa.

TINFO tuottaa ja välittää tietoa teatterista (teatteritilastot, verkkosivut, uutiskirjeet, julkaisut).

TINFO edistää teatterintekijöiden, esitysten ja teatteria koskevan osaamisen liikkuvuutta, tekijöiden kansainvälistä verkottumista, kansainvälistä vaihtoa ja vientiä (näytelmät, esitykset, tekijät, osaaminen).

TINFO kehittää alan ammattikentän kansainvälisiä valmiuksia.

TINFO:n vientistrategia ottaa huomioon Opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuriviennin kehittämisohjelman 2007-2011.

Yhteystietomme ovat:

Teatterin tiedotuskeskus – Theatre Info Finland (TINFO)
Meritullinkatu 33 A, 00170 Helsinki

Puhelin: 09 2511 2120

Sähköposti: tinfo@teatteri.org

www.teatteri.org

TINFO:n johtaja on Hanna Helavuori.